

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Lihaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

LETÖ—YEAR XII.

Cena lista je \$4.00 Entered as second-class matter January 28, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., sobota, 10. maja (May 10) 1919.

Subscription \$4.00 Yearly STEV.—NUMBER 111.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

"SMRTNA OBSODBA", PRAVJO NEMCI; JUGOSLAVIJA IZGUBI MORNARICO.

Ebert pravi, da je pogodba nesprejemljiva. Avstrijski Nemci dobe pogodbo v pondeljek. Severne in zapadne meje Jugoslavije bodo označene v pogodi z Nemško Avstrijo.

Pariz, 9. maja. — Med pogoji za Nemško Avstrijo je tudi točka, ki določa, da se popoloma odpravi bojna mornarica bivše Avstro-Ogrske. Vse bojne ladje, velike in majhne, vzamejo zavezniki in pozneje sklenejo, kaj se ima zgoditi z njimi.

London, 9. maja. — Iz Berlina je prišla vest, da je Hirsch, načelnik pruske vlade, danes pozival poslance v pruski narodni skupščini, da naj podpirajo vlado proti sprejemu mirovno pogodbo.

Berlin, 9. maja. — Filip Scheidemann je danes izjavil, da je nemškim delegatom naročeno, da naj predloži protipogoje in zahtevajo ustmeno debato z zavezniki.

"Ako Nemčija podpiše mirovno pogodbo, kakršna je, tedaj podpiše svojo lastno smrtno obsodo," je dejal Scheidemann. "Pogoji silijo Nemčijo, da pada tako globoko, kakor se ni v svoji zgodovini. Pogoji naravnost pobijajo vse Wilsonove točke, posebno pa četrto, peto, sedmo in osmo točko. Nemško ljudstvo se bo borilo z vsemi silami za pošten učin, medtem po moranju trezbi prestresi pogodbo, dokument sovršava in blaznost."

Scheidemann je dalje rekel, da upa, da bodo dali azvezniki pogovoriti tako, da ne Nemčem mogoče podpisati nekatere pogoje. Predsednik Ebert je tudi izjavil, da je pogodba nesprejemljiva. Narodna skupščina v Weimaru se snide v pondeljek in vzame pogodbo v pretres.

Pariz, 9. maja. — Delegatje Nemške Avstrije so danes prišli v St. Germain s posebnim vlakom iz Švicer. Vojaški zastopniki francoskega vojnega ministrstva so jih sprejeli in jim dokazali sfanovanje v tamožnjih hotelih. Kakor se čuje, bodo nemško-avstrijski delegatje dobili mirovno pogodbo v pondeljek.

Pariz, 9. maja. — Veliko četvrtica je včeraj pričela sestavljanje mirovno pogodbo z Nemško Avstrijo in Ogrsko. Orlando je bil zopet navzoč. Delegatje Nemške Avstrije mogoče pridejo se danes v St. Germain, kjer jim je odkazano stanovanje.

Kot se govorji, bodo zavezniki naložili Nemški Avstriji pet milijard kron odškodnine. Pogodba z Nemško Avstrijo bo obsegala meje nove republike med Italijo, Čehoslovakijsko, Ogrsko in Jugoslavijo; obenem bodo v nej tudi določbe glede novih mej z Italijo ob Jadranskem morju. V pogodbi bo tudi določba, da se predvojni državni dolg bivše avstro-ogarske monarhije razdeli med nove države, ki so nastale v njenih mejah.

Belgijska mirovna delegacija je včeraj protestirala proti sklepu velike četvrtice, ki je dala upravo nemške vzhodne Afrike Angliji. Pričakuje se, da bo četvrtica ponudila mandat Armenije Združenim državam. Wilson morda sprejme začasno, toda zadevo mora predložiti kongresu in odobriti. Ravnato bo Wilson predložil kongresu stvar glede alijance s Francijo in Anglijo za varstvo nove francoske meje ob Re-

Versailles, 9. maja. — Nemški delegatje se ljuto pritožuje čez mirovne pogoje. Nekem fraškuji, da so pričakovali trdih pogojev, ali kajakega nikdar ne.

Pariz, 9. maja. — Iz Versaillea so prišle informacije, da od-

ANGLEŽI IN FRANCOZI KRITIZIRAJO POGODOB.

Silni izbruh nemškega časopisa; razlika pogojev med angleškim in francoskim tekstrom.

ALI JE WILSON SPISAL VEČJI DEL?

London, 9. maja. — Iz Amsterdamia poročajo, da je berlinska borza zaprla vrata za tri dni vsled panike, ki je nastala radi mirovnih pogojev. Nemška vlada se je izrekla za trgovska zvezo z Rusijo.

Berlin, 9. maja. — Vsí nemški listi od najradikalnejšega na levi do najbolj nazadnjškega na desni obsojajo mirovno pogodbo, katere oficijelni sumarij je bil včeraj objavljen. Dr. Theodor Wolff piše v Tageblattu sledi: "Dasiravno smo bili pripravljeni za najhujše, nismo nikdar pričakovali tega. V mirovni pogodbi ni najmanjšega sledu Wilsonovih načel. Pogodba je brutalen in nepremišljen produkt brezmiselnih pisanj brutalnosti. Aneksija doline Saar za dobo 15 let ne more prinesi drugačega kakor nov imperijalizem in klic po maščevanju v Nemčiji. Aneksija našega teritorija na vzhodu je gorostasna. Odgovor Nemčije mora biti: Ne!"

— Drugi časopisi pišejo v bližino enakem tonu. Socialistični listi vprašajo sarkastično, kje da je danes Wilson. Njih zaključijo, da se Nemčija nikakor ne more pridružiti so: "Nezdaj nikakor ne more plačati 20 miljard mark odškodnine v dveh letih in da Nemčija za nobeno ceno ne more dati Snara in Danziga.

Socialistični "Vorwaerts" pa pravi: "Necuveeni pogoji, s katerimi nas namerava ententa prifisniti ob tla, se bodo maščevali. Niti Clemenceau ni poklican, da bi diktiral zadnjo besedo v svetovni zgodovini. Skrbne naredbe, s katerimi je francoska vlada organizirala kongres, da obdrže kontrolo nad vseimi železnicami za nedogleden čas.

V mestnem občinskem svetu so razpravljali o združitvi uličnih in naduljih železnic. Predložen je bil nov načrt, ki je pa ravno toliko v prilog občinstvu, kot so bili dozaj vsi predlogi, ki imajo namen ohraniti ulične in naduljne železnic privatnim posestnikom.

Ce bi bili mestni očetje v resnici tako goreči za občni blagor, kot govorje, bi odpravili vse take debate, ki zapravljajo le dragocene čas, in bi se pečali z vprašanjem, kako naj mesto pride do svojih uličnih železnic, ki bodo splošna ljudska last.

Kapitalističen in imperialističen svet, kakšen je danes, more poroditi le kapitalističen in imperialističen mir, ki pripravi pot za novo vojno. Med Wilsonovimi točkami in točkami v mirovni pogodbi so taki kontrasti kot dan po noči."

London, 9. maja. — Londonsko časopisje se ne strinja z mirovno pogodbo. Nekateri časopisi (daleč na s. strani, 2. kolona)

dejajo trije nemški delegatje v Weimar, kjer se bodo posvetovali s svojo vlado. Ostali delegatje počakajo v Versaillesu. Včeraj so niso zavezniki prejeli nobene komunikacije od Nemcev. Nemci so v sestavi zvezni z Berlinom po brezčlenem brzjavcu, toda vse depelite so tajne.

Pariz, 9. maja. — Iz Versaillea

PRVI SOCIALISTIČNI ŽUPAN NA DUNAJU.

Dunaj, 9. maja. — Dunaj ima prvič v zgodovini socialističnega župana. Pri zadnjih občinskih volitvah, ki so se vrstile prosto ne-delo, je bilo izvoljenih v občinski svet 35 socialistov in 15 kandidatov drugih strank. Župana je izvolil občinski svet.

AMERIŠKA ARMADA OD-MARŠIRA IZ NEMČIJE.

V Washingtonu pravijo, da se okupacijska armada hitro umakne.

KAKO BO MIR VPLIVAL NA AMERIKO.

Washington, D. C. — Po njejnu vladnih uradnikov je v mirovni pogodbi določeno, da se ameriška okupacijska armada točno umakne iz Nemčije. To tega prepričanja so prišli, ko so pazno preštudirali dokument.

Iz dokumenta je spoznati, da preide kmalu naloga na Francijo, da razdeli vojaške posadke po okupiranem nemškem teritoriju.

Uradniki sodijo, da predsednik

Wilson predloži vojaški program za Združene države kongresu, kajti uradniki sodijo, da ima mirovna pogodba opraviti tudi z vojaškim programom Združenih držav.

Vojni in mornariški eksperiti izjavljajo, da Nemčija prestane po pogodbi biti sila na morju in na suhem. Nemške armade in mornarice v modernem smislu ne bo, ampak armada se skrči na navadno policijsko silo.

Vsled izrednih dobov, ki veljajo za Nemčijo, bo predsednik

Wilson najbrž skušal pridobiti kongres za objubo, da Amerika takoj priskoči Franciji na pomoč, če bo napadena. Ce bo kongres sprejet sugestijo predsednika

Wilsona, tedaj bo treba armado tako preorganizirati, da jo bo močno vsak čas vkrepati in poslati čez morje. Pripravljeno bodo morale tudi tudi transportne ladje, da prepelejo armado. Zgodaj se pa lahko tudi narobe, da kongrez ne stori te občutje. Seveda so to samo ugibanja uradnikov, ki so študirali mirovno pogodbo.

MAHINACIJE CESTNOŽELEZNIŠKIH BARONOV SO ZOPET PRIČELE.

Chicago, Ill. — Cestnoželezniški baroni so zopet pričeli s svojimi mahinacijskimi, da obdrže kontrole nad vseimi železnicami za nedogleden čas.

V mestnem občinskem svetu so razpravljali o združitvi uličnih in naduljih železnic. Predložen je bil nov načrt, ki je pa ravno toliko v prilog občinstvu, kot so bili dozaj vsi predlogi, ki imajo namen ohraniti ulične in naduljne železnic privatnim posestnikom.

Dozaj je že nad polovico eksperijalne armade že zapustil Francijo. Temu je dodal, da je povratki armade v glavnem že vedno odvisen od dogodkov na mirovni konferenci. Po njegovem mnenju niso vojaki prav nič navdušeni za parade v velikih mestih. Ce so vojaki glasovali, ali nji se takoj demobilizirajo ali naj se obdržava para, so se izrekli vsaki mesec do tri sto tisoč dober.

Ce bi bili mestni očetje v resnici tako goreči za občni blagor, kot govorje, bi odpravili vse take debate, ki zapravljajo le dragocene čas, in bi se pečali z vprašanjem, kako naj mesto pride do svojih uličnih železnic, ki bodo splošna ljudska last.

4,000 DELAVEC JE SPREMILO UMORJENEGA VODTELJA K ZADNJEMU POČITKU.

Chicago, Ill. — Okoli štiri tisoč delavec je spremilo Asmus Jesse na, unijškega poslovniškega odornika, ki ga je umoril stavkoč, poznan pod imenom "Jim" ki zadnjemu počitku.

Mrljaka slavost se je obdržala v dvorani podprtne organizacije "Eagle". Navzočih je bilo

do sedem tisoč oseb.

Ogromna udeležba je bila glasen protest proti brutalnemu in hladnokrvnemu umoru.

Na poliečkih postajah je bila zbrana vsi poliečki sila, ker so bili izgradovani. Mrljaka slavost je končala mirno in v redu.

NEMIRI NA KITAJSKEM: JAPONSKA GROZI.

Demonstracije proti Japoncem vsled anekcij se nadaljujejo.

Pariz, 9. maja. — Ameriški poslanec Reinhart v Pekingu je obvestil državnega tajnika Lansinga, da je pretrgana vsa brzjavna zveza iz Pekinga izvzemši ene telegrafne čete, ki vodi v Sibirijo.

Washington, 9. maja. — V u-

radnih krogih so vznemirjeni radi velikih demonstracij v Pekingu in Tokiju proti ratifikaciji mirovne pogodbe. V Tokiju so kitajski dijaki priredili izvajajoče demonstracije pred ameriškim poslanstvom.

Peking, 5. maja. — Po vsej Kitajske je zavladal velik nemir vsled zaktišča v Parizu, da sme Japonska anektirati Šantung in Kia-Čav. Kitajski časopisi zahtevajo, da se aneksija ne sme izvršiti. Parlament je danes sprejet rezolucion, naslovljeno na mirovno konferenco, v kateri obsoja omenjeni zaključek.

LODGE KLJUČ REPUBLIKANSKE SENATORJE NA SESTANEK.

Washington, D. C. — Kongres je pripravljen za izredno-zasedanje, ki ga je predsednik Wilson sezval za dne 19. maja.

V obeh zbornicah imajo republikanci večino in samoposebjejo, da se republikanci pripravljajo, da predložijo svoje predloge izrednemu kongresu.

Kakor hitro je prišlo iz Bele hiše naznailo, da je sklican v sedanje izredno-zasedanje, ker delavec, ki velja za najboljšega v zbornicah, da se nadaljuje ostati pokorni sužnji. Delavec so zahtevali osemurni delavnik. Ta trditve je lažnjava, ker delaveci niso začekali, ampak sta jih kompaniji izpričali, ker niso hoteli še nadalje ostati pokorni sužnji. Delavec so zahtevali osemurni delavnik, ker ga kompaniji nista hoteli dovoliti, so delali osem ur v tovarnah in ko je minilo osem ur, so šli domov. Ta odločen nastop delavec je tako ujek podjetnike, da so delaveci izpričali, da ne bo izredna kongresna skupščina, da se začne v tovarnah, dokler se zdi potrebno podjetnikom.

Izpričti je sedaj deset tisoč delavev.

PRVE POSLEDICE PROHIBICIJE.

Cincinati, O. — Boldt Glass kompanija je zaprla svojo tovarno in sedem sto delavcev je brez dela, ki lahko sedaj druge isčejo delo. Kompanija izjavlja, da je bila primorana zapreti tovarno vsled prihajajoče prohibicije. Če predsednik prekliče vojno prohibicijo, tedaj prične tovarna zapreti obratovati.

KAPITALISTI IZPRIČLI 10,000 DELAVEV.

Podjetniki v Toledo so izpričli delavec, ki zahtevajo osemurni delavnik.

STAVKE NI BILO.

Toledo, O. — Kompaniji Willys Overland in Electric Auto-Lite trdita, da so delaveci v ujunih tovarnah začerkali, da izvajajo osemurni delavnik. Ta trditve je lažnjava, ker delaveci niso začekali, ampak sta jih kompaniji izpričali, ker niso hoteli še nadalje ostati pokorni sužnji. Delaveci so zahtevali osemurni delavnik. Ta trditve je lažnjava, ker delaveci niso začekali, ampak sta jih kompaniji izpričali, ker niso hoteli še nadalje ostati pokorni sužnji. Delaveci so zahtevali osemurni delavnik, ker ga kompaniji nista hoteli dovoliti, so delali osem ur v tovarnah in ko je minilo osem ur, so šli domov. Ta odločen nastop delavec je tako ujek podjetnike, da so delaveci izpričali, da ne bo izredna kongresna skupščina, da se začne v tovarnah, dokler se zdi potrebno podjetnikom.

Letaki, ki so jih oblasti dobile v taboriščih, vabijo vojake, da se naj sami demobilizirajo in gredo domov.

ENA MILJARDA DOLARJEV ZA ŽELEZNICE.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglašev po dogovoru. Ekokopisi se ne vražijo.

Narodnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$4.00 na leto \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$6.00 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA".

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepjanju n. pr. (April 15-19) poleg vsega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnem poteka narodnina. Ponovito jo pravčamo, da se vam ne ustavi list.

Neumnost.

Pred kratkem je umrl milijonar F. W. Woolworth, ki je bil poznan kot kralj prodajalna za jestvine na drobno. Pričel je z eno tako trgovino, ko je umrl, je pa zapustil par stotin takih trgovin. Se ne v štiridesetih letih si je nagromadil pet in šestdeset milijonov dolarjev. Ob njegovih smrti so veliki dnevni prinesli po cele strani o njegovem življenju, kot je v navadi, kadar se mora milijonar ločiti od tega grešnega sveta. Pripovedovali so "mične" zgodbice iz njegovega življenja, slavili so njegovo pridnost in modrost. Prinesli so njegove "modre" izreke, kajti "modro" je vse, kar takole pove milijonar, saj če bi ne bil moder, bi po logiki urednikov velikih dnevnikov sploh ne bil milijonar, ampak ostal bi rewež. Med njegove modre izreke štejejo tudi tele besede: "Izobrazbo, ki sem jo v dveh šolskih tečajih prejel v trgovskem učilišču v Watertownu, N. Y., mi je več koristila, kot katera druga klasična izobrazba, ki ji jo bil dobil."

V teh besedah ni prav nobene modrosti, ampak so prav plitke, ker dokazujejo, da si je denarni mogotec domišljal, da ima vse znanosti in vede v mezincu, ker je posedoval lepo rejeno denarno mošnjo. Woolworth bi bil vseeno lahko postal milijonar, če tudi bi ne obiskal dveh šolskih tečajev na trgovskem učilišču. Precej ljudi je nagromadilo milijone, ki niso znali pisati in čitati, ali so pa napravili le par razredov šole. Ampak če Woolworth trdi, da se je več naučil v dveh šolskih tečajih na trgovskem učilišču, kakor če bi imel klasično izobrazbo, je to navadna milijonarska ošabnost, ki se prav rada pokaže pri bogatih ljudeh, pri katerih najde vsak izobražen človek prav malo izobrazbe, še manj pa znanja, če se z njimi poda v pogovor.

Če bi bil Woolworth res izobražen človek, bi moral vedeti, da je zanj delalo na stotine izobraženih ljudi, da je nagromadil pet in šestdeset milijonov dolarjev. Tem ljudem ni nikdar izplačal polne vrednosti za njih delo, ampak je večji del vrednosti njihovega dela obdržal zase, manjšega jim je pa izplačal. Če bi bil Woolworth živel na pr. pred sto leti, bi ne bil nikdar gospodar čez več stotin prodajaln, ker niso bila produktivna in prometna sredstva tako spopolnena, kot so danes. Na izpopolnitvi producijskih in prometnih sredstev je pa delalo na tisoče ljudi, ki so imeli malo več izobrazbe, kakor če bi posetili le dva šolska tečaja na kakšnem trgovskem učilišču. Brez modernih prometnih in proizvajalnih sredstev se dandanes ne nagrabijo milijoni. Če bi bil Woolworth dejal, da uspeh se imam zahvaliti, ker se nisem oziral nikdar na koristi drugih ljudi, ampak sem imel vedno le svoje interese pred očmi, bi govoril resnico.

Nekje na Broadwayju v New Yorku, tako so povedali veliki dnevni, stoji Woolworthov nebosež, krasna in gigantična stavba. Prepričani smo, da ni Woolworth izdelal sam načrtov zanj in tudi ni vodil stavbinskega dela. Ni se obrnil do tistih, ki so napravili dva šolska tečaja na trgovskem učilišču, da mu postavijo to veliko stavbo, ki nosi njegovo ime. Najel je z denarjem, ki so mu ga zasluzili drugi, za katerih interes se ni nikoli tako brigal kot za svoje, arhitekte in stavbenike, da so zgradili stavbo. Na nji so delali delave, pravi umetniki v svoji stroki, da je stavba postala krasno delo.

Če je Woolworth rekel, da si je v dve tečajih na trgovskem učilišču pridobil več izobrazbe, kot bi jo prejel s klasično izobrazbo, tedaj je znil največjo neumnost, ki jo smatrajo le neumni ljudje za modrost.

Red in mir. — V Chicagu je bilo po Novem letu izvršenih tri in štirideset umorov in več sto ropov. Naši dnevni in policijski načelniki nas pa hočejo navzlie tej resnic prepričati, da vladata v mestu najvzornejši red in mir.

Eno dobro delo. — Ako niso ruski boljševiki naredili niso dobrega, eno dobro delo se jim mora priznati: Iz bivših velikih knezov in drugih carskih magnatov ter trogov vsekakor so naredili koristne delave. Kakor poroča ameriški reporter Hunt iz Moskve, je sin nekega bivšega bankirja, ki ni prej nikdar opravil nobenega dela, zdaj tovarniški delave in mož se je posvetil, da je končno, srečen.

Well — kdo pravi, da to ni dobro delo?

DOPISI.

VAŽNO ZA DOPISNIKE.

Prva seja izvriševalnega odbora: S. N. P. J. je sklenila, da dopisi ne smejo presegati ene kolone. Uredništvo nima pravice prekomiti tem zaključku.

Dopisniki, ki ne morejo obdelati predmet v eni koloni, naj dopisi razdeli v poglavja, ki jih naj označijo z rimskimi številkami. Na pr. I., II. in III. Tako zamenovani dopisi pojdejo zaporedoma po poglavjih v list.

Sterling, Ill. — V tukajšnjih žičarnah je nastal štrajk pred šestimi dnevi. Vse delo počiva. Radi tega ne svetujem nobenemu rojaku, da bi prišel sem za delom. Svarim rojaku, naj se nikar ne dajo zapeljati od raznih agentov. Kako se bodo vsi dogodki razvili, poročam pozneje.

Poročevalec.

Hermelin, Pa. — Da smo Jugoslovani oziroma Slovenci v tukajšnji okolici še vedno za JRZ, njegove cilje in načrte, to je pokazala seja oziroma shod, kateri se je vršil 27. aprila t. l. v Hermelinu, Pa., na katerem je govoril brat Ethbin Kristan, katerega pojasnilo je zadovoljilo vse navzoče.

Da smo pa v dejanju: istotako še vedno za JRZ to pa priča, ker še vedno nabremo prostovoljnega prispevku za JRZ okrog \$36. do \$37. — vzlič slabim delavskim razmeram, katere vladajo v tukajšnji okolici. Kajti premogokom obratujejo komaj s polovilčnim časom, draginja je pa vedno več.

Prvi maj smo tudi takaj dobro proslavili. Pridobili smo veselico, na kateri je nastopila slovensko godba na pihala. Veselica se je pričela ob dveh popoldne. Obhod smo imeli ob peti uri po naseljih, in po končnem obhodu je bil javen shod. Pri obhodu smo imeli napise "1920 za Debša". Obhoda kakor veselice tudi se je udeležilo vse zavedno delavstvo in vsa pridjetje se je izvršila popolnoma mirno. Veselice se je udeležili rojaci iz vse okolice v polnem številu. Veselica je prinesla šistega dobička \$45.63, katera vso gre v blagajno klubu JSZ št. 69. Pri veselicu smo razdelili veliko število majniških izdaj "Proletare" in nabrali še precejšnjo svoto za podporo "Proletara". Okrog desete ure smo imeli kratko predavanje o delavskem položaju in socialnem preobratu.

Proslava prvega majnika je zopet pokazala, da so tukajšnji delave zavedni in da se zavedajo položaja, v kakoršnem se nahaja delavstvo.

Tem potom se najtopleje zavajujem vsem rojakom, ki so se udeležili te slavnosti v tako obilnem števiju. S tem ste pomagali našemu klubu do boljšega uspeha.

V nedeljo 4. maja je umrl v tukajšnji naseljni rojak Andrej Mrakić, doma iz Boyca na Primorskem. Podlegel je sušici. Bolehal je nad eno leta. Pogreb je bil zelo krasen. Na pokopališču ga je spremila slovenska godba in na njegovem grobu so govorili trije govorniki, kateri so očitali današnji sistemi, kateri bi se takoj zboljšali, ko bi bili delave složni in dobro organizirani.

Zadnja seja društva "Prostomisliči", št. 87 SNPJ se je istotako zvršila v občo zadovoljnosti po raznih zaključkih. Sklenilo se je tudi, da se velika društvena dvorana zviša, da bo bolj zračna, ker je sedaj preniza in ne posebno pripravna za plesne veselice in to ni v korist naši nežnej mladiči, posebno ne za dekleta. Poleg tega smo sklenili, da nakupimo dve električni pahljači in da se kupi se za sto dolarjev obveznice svobode in zmage.

Anton Zornik.

Waukegan, Ill. — Poročal sem,

že, kako nepridujemo z organizacijem tukajšnjih delavcev vspomljenih pri "American Steel & Wire Co.", in da se delavščivo vedno bolj zanima za preprečevanje organizacij in delavcev.

Namoučno je, da tudi družba drži rok križem in da se tudi

ona prizavila, da zada odločen udarec vsemu tukajšnjemu delavstvu.

Omoučim naj samo nekatero

stvari, kako družba deluje, da bi

preprečila organizacijo.

Ko je zvedela, da se hoče delavstvo organizirati, je pričela

svariti svoje uslužence potom

svojih preddelavcev in drugih družbenih uradnikov, da naj ne zaupajo delavskim in ujakačem in agitatorjem, katerih nameha je škodovati delavstvu in da naj slušajo družbo, katera jim dobro hoče, ker jim da delo in zaščitnik, da se prežive. (Seveda, kajti, tega pa nemar omeniti.) Toda zavednejši delave so ostali gluhi za taka "očetovska svarila", ampak še glasnejši zahtevajo organizacijo. Kateri so bili preglastni, jim je dala družba odpustne liste. Naša je že primeren izgovor, za katerega pa ni nikdar v zadrgi. Toda pri tem ni imela nobenega uspeha.

Sedaj se je pa poslužila svoje stare taktike: Izstradati delave.

Še pred enim mesecem so vse tovarne obratovali s polno paro in v vseh oddelkih noč in dan. Ko

se je pa pričelo delavstvo zanimati za delavsko organizacijo in so

se pojavile govorice, da so se de

delave pričeli organizirati, so

družbeni uradniki takoj pričeli

trošiti govorice med delave.

Pričela je tukajšnja vpletja

osemurni delavnik in da se bo pričelo obravati slave. Vsak tre

zadnje misle delave je takoj izpoz

nal, kam pes tako mol. Toda nič

nismo pomagalo. Delave se niso zme

nili za tolažbo, da družba vpletje

sama prostovoljno osmurni delavnik, in za njene grožnje, da

pričeli obravati slave. Radi te

ga je vpletjal v tukajšnji delav

nik, da je vpletjal v tukajšnji delav

OGRSKI KOMUNISTI SO ODKLONILI PREMIRJE.

Rumunija je ponudila pogoje, tako da Bela Kun jih je zavrgel in rdeča armada se bo borila do konca.

V MONAKOVEM JE MIR.

Kodanj, 9. maja. — Iz Budapešte javljajo, da je ogrska komunistična vlada zavrgla pogoje premirja, ki jih je te dni ponudila Rumunija in sovjet je sklenil bojati se do skrajnosti.

Rumunski pogoji so, da se sovjetska vlada poda brezpogojno, razroči rdeče čete in izroči Rumuniji vse bojni material in vse vojnike brez zamene za ogrske vojnike, medtem ko rumunska armada okupira vse ozemlje na desni strani Tise dokler ne bodo pogoji izpolnjeni.

Monakovo, 7. maja. — Po enem mesecu ljutega bojevanja je zdaj mir v mestu. Hoffmannove čete so pograle iz mesta zadnje komunistične čete. Sinoči so vladni vojaki udri v zapore, kjer se nahajajo spartakovski juniki in policijski so 21 oseb brez kakšnega povoda. Vojaki pridejo pred vojno sodišče.

Hoffmannova vlada je v skrbih, kaj naj počne s komunističnim denarjem, katerega je tiskalna v svoti 20 milijard mark in se prav nič ne loči od pravega denarja. Hoffmann pravi, da bo njegova vlada socialistična, kadar je bila prej in čim se urede razmère, bo uvedla sovjetsko formu vlade.

Bern, 9. maja. — Iz Monakova poročajo, da so se komunisti utrdili v bližini mesta in civilni boji te niso končani. V neki kleti so našli okrog dvajset trupel umorjenih talcev, med katerimi je tudi grofica Westarp.

Arihangelšk, 7. maja. — Boljševiki so včeraj ponovno napadli angleške in ameriške postojanke v Maloberežniku, todaj bili so odbiti. Britiške topničarke so bile aktivne na reki Drini in bombardirale so boljševiške pozicije severno od Tulgasa.

Miru za Nemčijo ne bo.

25.000 Leninovih agitatorjev na delu v Nemčiji in preobrat morda pride v treh mesecih.

London, 9. maja. — Poročevalci "Timesa" poroča iz Berlina: V Nemčiji ni opaziti tiste resnosti, s katero imajo opraviti nemški delegatji v Versaillesu. Menijo povprečnega Nemca je, da mu je vseeno, če je mir podpisani ali ne. Mnogi trgovci in podjetniki misijo, da je bolje, če se ne podpiše mir, kajti v tem slučaju upaj na zavezniško okupacijo, ki bo stabilizirala industrije, kar jih je na drugi strani Bene.

V Nemčiji je danes okrog 25.000 ruskih agitatorjev, ki so nepruhomno na delu in njihovi kurirji potujejo dnevno med Berlinom in Moskvo. Vlada ve za te agitatorje in jih pozna, toda zdi se, da jih hoče popolnoma ignorirati. Lenin se pošteno trudi, da vimpresi vrednost nemškega denarja. Prej je bila tiskarna za bankovce samo v Monakovem, ampak zdaj jo imajo celo v Berlinu in Nemčija je danes poplavljena z milioni mark v papirju, ki so tako izvrstno ponarejene, da jih ni mogoče ločiti od denarja, ki ga izdaja nemška vlada. Leninega denarja je toliko, da so nemške banke že obupale in sprejmejo vse in na ta način dejanje kroži brez ovir. "Deutsche Bank" sploh ne ve več, da li je solventna ali ne.

Nemška vlada je doslej plačevala 12 mark dnevno vsakemu brezposelnemu delavec; danes jih plačuje 15. Prostovoljci v novi armadi prejemajo pet mark dnevno in najboljšo hrano, ki jo pošlja Amerika. Vojni tajnik Noske bi rad znažal plačo vojakom na tri marke, pa se ne upa. Edino njegova osebnost še vzdržuje vojake v službi, a ne ve se, kako dolgo bo mogel nadaljevati, kajti vojak, če zapusti armado, dobri 15 marci kot brezposelnemu delavec.

Nemčija je poplavljena s sovjetskimi tiskovinami. Celo na javnih prostorih so nabitli plakati, ki pozivajo proletarijat na novo vstajo. Vlada odgovarja s tem, da pričopi zraven svoje plakate, na

katerih so naslikane grozote boljševizma. Leninovi agitatorji delujejo odprt v kavarnah, gostilnah in med revnješkimi sloji. Vsak dan imajo več pristaš. Toda boljševiki imajo svoje pristaše tudi med kapitalisti, dasiravno niso v nobeni zvezi. Hugo Stinneski poseduje malone vse rudnike v okrožju Ruhra, je ponudil komunistom nekaj svojih rudnikov. Drugi podjetniki — in so največji industrijski magnat, kot je Walter Rathbenn, predsednik generalne električne družbe — pravijo, da je boljše, da dobre nemški delavev njihova posestva, kateri pa da bi jih vzela ententa v obliki odškodnine. Podjetniki tudi pravijo, da bodo komunisti po nekaj mesecih kljucali vse podjetniki v službo, ker ne bodo mogli voditi industrijo brez strokovnjakov.

Iz tega sklepam, da sedanja vlada pade morda v desetih ali dvanajstih tednih; največji optimisti v Nemčiji so ji dali še šest tednov življenja. Kaj pride potem? Noske bo morda nekaj časa diktator in nato diktatura proletariata — ako medtem zaveznički ne pridejo v Berlin.

ANGLEŽI IN FRANCOZI KITIZRAJO POGODOBO.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

pravijo, da je pretrda, drugi pa da ni dovolj trda. "Post" piše, da Lloyd George ni držal besede, ko jo je dal volilem zadajo jesen glede odškodnine. Odškodnina je premajhna.

"The Daily News" se ne strinja s finančnimi in gospodarskimi pogoji in primerja zavezničke z upnikom, ki toži bankotiranju Floride, kakih 150 milij južno od Tampe, katera naloga bo v prvem okviru nazuanjati morske viharje, kateri se zelo pogosto pojavljajo v teh krajih od meseca junija do novembra. Vremenski departement je ustavnovil že 15 kakih post, katerih večina je na posameznih otokih v Karibskem morju. Te vremenske postaje naznavajo prihod viharjev v Karibiku in Mehikiškem zalivu potem brezčilnega brojčava na centralo v Washington, D. C. in v vsa večja mesta ob obrežju, da parniki in ribiške ladje ostanejo v pristaniščih. Kadar se približuje vihar, sporočo to po možnosti v vse mesece in pravijo, da bi vlauda misili na popolno umaknitve čet iz Sibirije v najkrajšem času, da bi voditelji stavke niso varni svojega življenja.

Washington, D. C. — Zvezni vremenski departmeten ustavnovlja, da bo ustavnovil novo vremensko postajo v Fort Myeru, na južnozapadnem obrežju Floride, kakih 150 milij južno od Tampe, katera naloga bo v prvem okviru nazuanjati morske viharje, kateri se zelo pogosto pojavljajo v teh krajih od meseca junija do novembra. Vremenski departmeten je ustavnovil že 15 kakih post, katerih večina je na posameznih otokih v Karibskem morju. Te vremenske postaje naznavajo prihod viharjev v Karibiku in Mehikiškem zalivu potem brezčilnega brojčava na centralo v Washington, D. C. in v vsa večja mesta ob obrežju, da parniki in ribiške ladje ostanejo v pristaniščih. Kadar se približuje vihar, sporočo to po možnosti v vse mesece in pravijo, da bi vlauda misili na popolno umaknitve čet iz Sibirije v najkrajšem času, da bi voditelji stavke niso varni svojega življenja.

Pariz 9. maja. — (Iz poročila P. S. Mowrerja). Ameriško ljudstvo morda misli, da je mirovna pogodba v vseh svojih potankosti že objavljena odkar so jo dobiti Nemci v roke. Ni tako. Sumarij pogodbe je bil objavljen v sredo, toda pogodba sama je skrbno zavarovana pred očmi javnosti in nihče ne ve, kdaj bo in če splošno objavljen. Sumarij sumi si niso enaki. Francoski sumarij je daljši od angleškega in vsebuje nekatere stvari, ki so komaj omenjene v angleškem tekstu. Angleži in Američani so se se ne kažejo sporazumieli, da so izdali enak tekst sumarija, ali zdi se, da Američani, Angleži in Francozi se niso in se bodo nikdar sporazumieli. Zakaj toliko javnosti in mečkanja pri tej stvari?

Pariz, 9. maja. — Tukaj se govorji, da je predsednik Wilson osebno spisal večji del mirovne pogodbe. Ko so mu omenili, da Nemčija zahteva mir po njegovih principih, je skomizgnil z ramami in rekel: "Nemčija je začela vojno in zdaj mora plačati račun."

Ceški vojni minister ubit.

Kodanj. — General Štefanik, čehoslovaški vojni tajnik, je zadnji teden surnito ponesrečil na cropljan na Ogrskem. Plut je z cropljanom v druzbi dveh italijanskih oficirjev in letalo je padlo na tla; vsi trije so obdelali mrtvi.

Štefanik je bil nižji častnik v avstrijski armadi in bil je ruski četnik, nakar je organiziral čehoslovaške brigade v Rusiji in Sibiriji. Pozneje je prišel v Francijo in proti koncu vojne je organiziral čehoslovaške prostovoljce v Italiji.

Kerenskij v Parizu.

Pariz. — V četrtek se je izvedelo, da je Aleksander Fedorovič Kerenskij ves čas mirovnega počakanja v Parizu, dasiravno ni slatki, da bi bil v kakšnih stikih z mirovnimi diplomati.

Kupite zadolžnice svobode in zmage.

Ameriške vesti.

POKONČUJTE PRERJSKE PSE

Washington, D. C. — Zvezni vladni poljedelski departmeten apelira na vse farmerje, da naj pokončujejo prerjske pse, kateri delajo veliko škodo na poljih in travnikih. Uradniki tega departmetenja so načinili pravilo, da je ležal drugi pomožni šerif James S. Stapleton. Bil je obstreljen in težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico. Zdravnik izjavlja, da se nahaja v kritičnem stanju. Serif in njegova pomožnika so peljali tri avtobandite iz Marshalla, Mo., v Lexington. Banditji so ubili oba oblastvena organa s šerifom orožjem in pobegnili so v njegovem avtomobilu.

Ko so blizo Independence našli okrvavljeni šerifov avtomobil in ukove za kaznenec, so judje postali pozorni in so zaključili, da se je najbrž izvršilo hudočestvo. Oblasti so uvelde preiskavo, ki je končala, da so našli šerifa in njegovega pomožnika ubita.

ZAVRATEN NAPAD NA VODITELJE STAVKE.

Lawrence, Mass. — Tukaj je bil zopet izvršen brutalen napad na voditelje stavke telefonskih delavcev, kakšnega so znali izvršiti le strahopni in brutalni ljudje. Na policejsko postajo sta prišla Anthony J. Capararo in Nathan Clineman in izpovedala, da ju je po polnoči napadel tolpa dvajset maskiranih malopridnežev in jih odvedla na samoten kraj, kjer ju je neusmiljeno pretepla.

Na jeziku vseh počtenih ljudi se pojavi vprašanje, kdo je predrečil pretep, kdo je skoval zarotniški napad, kajti Capararo in Clineman vodita stavko telefonskih delavcev? Med krajkarji je vsled brutalnega napada nastala silna razburjenost, ker dokazuje, da voditelji stavke niso varni svojega življenja.

PROSTOVOLJCE ISČEJO ZA SIBIRIJO.

Washington, D. C. — Vzemni departmeten naznana, da potrebuje osem tisoč prostovoljcev za službo v Sibiriji. Sprejeti želi le take, ki so že služili v armadi. Prostovoljci se zavežejo, da služijo tri leta.

Nekateri sodijo vsled tega naznanila vojnega departmetenja, da ostanje čete v Sibiriji še več mest v pravju, da bi vlauda misili na obrežju in na ta način se je obvarovalo že več življenj. Ker so se pa te postaje izkazale kot nezadostne vzprisko velikih viharjev, se je odločil zvezni vladni vremenski departmeten da ustvari še eno postajo.

SLEPEC — PEROTNINAR.

Washington, D. C. — Zvezni vladni poljedelski departmeten poroča, da ima Edward Jones, ki je popolnoma slep v Jefferson City, Mo., veliko kokočjere, katera prekosa vse druge, akoravno je ležalnik popolnoma slep. Kljub temu, da ne vidi nicesar, ima kokočjere tako moderno urejeno, kot le malokateri, ki ima zdrav vid. Sam si je zgradil velik kokočnjak in ima vse kokoči lepo razdeljene.

Edward Jones se zelo zanima za to stroko in sedaj namernava organizirati poseben klub, v katerem bodo sami slepi in on jih bo podreval o kokočjere. Zvezni vladni poljedelski departmeten je obljubil, da mu bo pomagal pri tem tako važnem načrtu in mu dodeli mirovno postavo za Sibirijo.

POZOR KROJAČI!

Delo dobita dva izurejena krojača, ki znata delati suknje, hlače in telovnike ali pa samo po eno o teh del. Delo jamčna stalno, plača po dogovoru. Pišite ali pa pridejte takoj osebno na naslov: J. A. Ambrožič, 418 Pierce Street, Eveleth, Minn.

BANDITI SO UBILI SERIFA.

St. Louis, Mo. — Meščanska patrola je našla sedem milij od Lexingtona ubita šerif Joseph C. Telberta in njegovega pomožnika John McDonalda. Bila sta ustrejena in pretepena. Mato proč je ležal drugi pomožni šerif James S. Stapleton. Bil je obstreljen in težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico. Zdravnik izjavlja, da se nahaja v kritičnem stanju. Serif in njegova pomožnika so peljali tri avtobandite iz Marshalla, Mo., v Lexington. Banditji so ubili oba oblastvena organa s šerifom orožjem in pobegnili so v njegovem avtomobilu.

Ko so blzo Independence našli okrvavljeni šerifov avtomobil in ukove za kaznenec, so judje postali pozorni in so zaključili, da se je najbrž izvršilo hudočestvo. Oblasti so uvelde preiskavo, ki je končala, da so našli šerifa in njegovega pomožnika ubita.

Nadzorni odbor.

Matt Patrovč, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn. Joe Kain, 6101 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Frank Sauer, 5500 Prasser Ave., Cleveland, Ohio.

Tiskovalni odbor.

Vlado Čančar, Joe Ambrožič in Matt Patrovč.

ZDRAVITVENI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Alsd, 2126 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Tricot, John O'Farrell, John T. Korn, 2605 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Mary Uderit, Anton Radlak, Box 75, West Haven, Pa.

VRHNOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 2605 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNÝ UREDNIK: Dr. PROSVETA. — Jede Zavetnik.

POZOR! — Vas denarne posiljalice in stvari, ki so včasih glasile, da so posiljale na naslov: John Verderber, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vas edenkrat posiljala naj ne posiljaj Paul Berger, najnižje bolniščko oddelilo v glasilec.

Vse pritojko gleda posiljanje in glasilec.

Vsi priveli na gl. posiljalce niso na naslov: John Verderber, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Pedporna Jednota.

Indoor, 17. junija 1927
v deli Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SQ. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODEK.

PREDSEDNIK: Vlado Čančar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PODPREDSEDNIK: Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa.

TAJNIK: John Verderber, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

TAJNIK BOLNIŠKEGA ODELILKA: Paul Berger, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

UPRAVITELJ GLASILA: Filip Gedik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODEK.

JOSE Ambrožič, predsednik, Box 251, Canonsburg, Pa.

John Underwood, 600 May St., Springfield, Ill.

Martin Zelenčar, Box 275, Barberton, Ohio.

Joe Radlak, Box 412, Smithton, Pa.

Frank Sauer, 5500 Prasser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Peteršek, Box 620, Canonsburg, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Green, Iowa, na Jugoslavijo.

Lee Kuhar, Box 365, Gilbert, Illinois na Jugoslavijo.

Nadzorni odbor.

Matt Patrovč, predsednik, 14515 May Ave., Cicero, Ill.

Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

MIROVNA POGODBA.

Nemška armada se omeji na 100.000 mož in mornarica na 36 majhnih ladij; konstrukcija je odpravljena.

(Nadaljevanje).

DOLINA SAAR. — Nemčija odstopi Franciji popolno lastništvo premogokopov v dolini Saar, kot povračilo za uničenje premogokopov v severni Franciji tekom vojne; zraven mora odstopiti vse druge naprave, ki spadajo k premogokopom. Francoska posest teh rogov se podvrže nemškim zakonom, ki so bili v veljavni ob času podpisane premirja, izvzemši vojnih zakonov; Francija nadomesti sedanje posestnike rogov, toda Nemčija jih mora odškodovati za izgubo. Francija bo zalačala lokalno prebivalstvo s potrebnim premogom. Prizadeto ozemlje leži od nove lorenške meje na sever do St. Wendela, zapadno do Saarholzbacha in vzhodno do Homburga. — V svrhu, da se prebivalcem na tem ozemlju ne bo godila krivica, upravlja rudnike in teritorij komisija petih članov, ki jih imenuje liga narodov in sicer eden član mora biti Francoz, drugi je prebivalce iz Saara, dokler se imenujejo ostali trije iz drugih držav izven Francije in Nemčije. Liga imenjuje tudi načelnike te komisije in komisija, ki bo odgovorna ligi, ima vso oblast, katero je prej imela nemška vlada na dotičnem ozemlju. Prusija in Bavarska bosta upravljali, železnice. Krajevna sodišča ostanejo, toda podložna so komisiji. Obstoječi nemški zakoni ostanejo še v veljavni, ali komisija jih ima pravico spremeniti v sporazumu s krajnjim zborom, katerega organizira. Delavska zakonodaja se bo ozirala na želje krajjevih delavskih organizacij, na delavski program lige narodov. Francoski delavi imajo vse pravice do dela, kakor tudi drugi delave: prvi smejo biti člani francoskih unij.

Nam tem ozemlju ne sme biti nobene vojaške službe izvzemši krajne žandarmerije, ki ima skrbeti za mir in red. Ljudstvu ostanejo verska, šolska in jezikovna svoboda, toda volilne pravice nima kakor edino za krajne zastope. Sedanja narodnost se bo vpoštevala, izvzemši kdor jo hčete sam spremeniti. Kdor se hoče preseliti, se bo spoštovalo njegovo imetje. Ozemlje pride pod francoski carinski sistem brez izvozne davke na premog ali rudo, ki se izvaža v Nemčijo. — Ko preteče 15 let, bodo občine odgovarale, dali hočejo še ostati pod rečim lige narodov, pridružiti se Franciji se vrnil pod Nemčijo. Volilno pravico v tej zadevi bo imel vsak prebivalec od 20. leta starosti. V slučaju, da plebiscit odloči, da se Saar vrne nazaj v Nemčijo, mora nemška vlada kupiti rudnike po določeni ceni; ako ne bo določena sveta plačana v šestih mesecih, tedaj pride Saar stalno pod Francijo. Ako pa Nemčija plača rudnike, tedaj bo liga narodov odločila, koliko premoga mora Nemčija prodati Franciji vsako leto.

Cetrtog poglavje.

Tukaj so določene nemške meje z Nemško Avstrijo, Čehoslovakijsko in Poljsko. Nemčija mora priznati neodvisnost Nemške Avstrije v tistih mejah, ki jih določi mirovni kongres. To se pravi z drugimi besedami, da se Nemška Avstria ne sme združiti z Nemčijo.

Nemčija pripozna neodvisnost Čehoslovakijske, včetvev avtonomni teritorij Rutenec južno od Karpatov. Meja med Nemčijo in Čehoslovakijsko je tista, ki je bila med ujo in Češko pred vojno. Meje z Poljsko se uravnajo v nekaterih krajih po izidu plebiscita pod nadzorstvom lige narodov, v drugih krajih pa, ker še niso natančno določene, se uravnajo potom konfiski, ki so imenovane v ta namen. Poljska ima prosti pot, čez pruski teritorij do Gilanskega (Danziger) morja.

DANSKA. — Meja med Nemčijo in Dansko bo določena na temelju samoodločevanja ljudstva na prebivalstva. Deset dni po sprejetju mura morajo nemške čete in oblasti izprazniti vse ozemlje od ustja reke Schlei, južno od Kapela, ves Slesvig in Friedrichstadt ob Eiderju do Severnega morja in južno do Tonna. Delavsko-vojaški svet se ima razpu-

stiti in vsa uprava ozemlja pride v roke mednarodne komisije petih članov, od katerih Norveška in Švedska imenujejo dva. Komisija mora oskrbeli svobodno tajno glasovanje v treh zonah in po izidu glasovanja bo komisija uravnala nove meje.

HELIGOLAND. — Nemčija mora odstraniti vse fortifikacije, militaristične zgradbe in bojne luke in otokoma Heligoland in Dejne v Severnem morju s svojimi delave in na svoje stroške. Vhodoče se tam ne smejo več graditi utrdbe.

RUSIJA. — Nemčija mora pripoznati popolno neodvisnost vseh dežel, ki so bile pred vojno delanskega cesarstva in sprejeti mora razveljavljenje mirovne pogodbe, katero je sklenila z maksimalno rusko vlado v Brest-Litovsku; dalje mora priznati večnost vseh pogodb, bi so jih sklenile zavezniške in pridružene države z državami, ki so prej tvorile del Rusije; ravno tako mora priznati vse nove meje, ki jih doletijo zavezniški med Rusijo in omenjenimi novimi državami.

Peto poglavje.

To poglavje se peča z nemškimi kolonijami in ostalimi posetivi in koncesijami izven Evrope.

PREKOMORSKE KOLONIJE.

Nemčija se mora odreči vsem teritorialnim, političnim in drugim pravicam do vseh svojih prekomorskih kolonij in posessi v prid zaveznikom. Vse premično in nepremično imetje v kolonijah postane lastnina tistih držav, ki jih bodo upravljale po zaključku vseh narodov. Nemčija mora plačati vso škodo, ki so jo trpljeli francoski naseljeni v Kamerunu vsled žinov nemških civilnih in vojaških oblasti od 1. januarja 1900 do 1. avgusta 1914. Nemčija mora preklicati vse pogodbe in dogovore, ki se tičajo njenih afriških in pacifiških kolonij.

KITAJSKA. — Nemčija se mora odreči v prid Kitajske vsem privilegijem in odškodninam, ki izvirajo iz bokserske vstave leta 1901. Odreči se mora poseti vseh svojih poslopij in drugih naprav v Tientsinu in Hankou in povrati mora Kitajski astronomijske aparate, ki jih je vzela leta 1900 in 1901. Svoje koncesije v Kantonu mora oddati Angliji in koncesije v Šangaju pa Franciji.

Dalje se mora Nemčija odreči v korist Japonske vsem pravicam, ki izvirajo iz bokserske vstave leta 1901. Odreči se mora poseti vseh stroškov teh zavezniških komisij in vse delo razreševalev v 12 torpedov, ne smejo se obdržati nobene submarinice, bodisi mornariške ali trgovske. V mornarici sme obdržati 15.000 mož s častniki vred, tudi nobene rezerve. Prisilna služba je odpravljena in prostovoljni služijo najmanj 12 let, častniki pa 25 let. Noben mornar v nemški trgovski mornarici se ne sme vaditi v orožju.

SIAM. — Nemčija mora priznati, da so vse njene pravice v Siamu prenehale 22. julija 1917 in vsa nemška posetiva, izvzemši konzularnih in diplomatičnih prostorov, preidejo v roke siamske vlade brez odškodnine. Vse meje, ki so bile zasežene v siamskih lukah, ostanejo Siamu brez odškodnine.

LIBERIJA. — Nemčija se mora odreči vsem pravicam v Liberiji in preklicati vse trgovske pogodbe, ki so bile sklenjene med njim in Liberijo leta 1911 in 1912.

MAROKO. — Nemčija se odreči vsem pravicam v Maroku in razveljaviti mora vse pogodbe, ki se tičajo njenih tamoznjih koncessij. Vse premično in nepremično posetivo Nemčije v Maroku se proda na javni dražbi in skupiče dobit maroška žerifova vlada.

EGIPT. — Nemčija mora priznati protektorat Velike Britanije nad Egiptom, ki je bil razglasilen 18. decembra 1914 in pretrenati vse pogodbe s to dejelo.

TURČIJA IN BOLGARSKA. — Nemčija mora sprejeti vse zaključke, ki jih izvrše zavezniške in pridružene države z ozirom na Turčijo in Bolgarsko in odreči se mora vsem pravicam in zahtevam, ki jih ima glede na omenjeni državi.

Sesto poglavje.

OMEJITEV ARMADE. — V svrhu, da se prične s splošnim omejevanjem oboroženih sil vseh držav, mora Nemčija demobilizirati svojo armado v dveh mesecih po sklenjenem miru. Obdržati sme največ 100.000 mož, včetvev 4000 častnikov, oziroma eno divizijo inftanterije in tri divizije kavalerije. Ta armada ima služiti izključno za vzdrževanje notranjega reda in za varstvo moj. Veliki nemški generalni štab je odpravljen. Stroški za armado s vsemi posobjem vred ne smejo presegati ene desetinke izdatkov v proračunu iz leta 1913. Delavni uradniki, kot so carinski uradniki, prvi stražniki in obrežna straža, ne smejo vhodoče šteti več

mož kot so šteli leta 1913. Žandarji in krajevni policisti se lahko pomnože z ozirom na naraščajoče prebivalstvo, toda žandarji in policisti se ne smejo vežhati za vojaško službo.

Vse tovarne in delavnice za izdelovanje, shrambo in priprave orožja in streliva, izvzemši kolikor je dovoljen, morajo biti zaprte v treh mesecih po podpisu novem miru in osobje se ima odpustiti. Posebna tabela določa, koliko orožja in streliva sme imeti Nemčija za svojo notranjo potrebo. Dalje ne sme Nemčija izdelovati nobenih strupenih plinov ali kakšnih kemičnih sestavin v svrhu bojevanja niti se namerava uvažati vojnega materiala kakršnevolje iz inozemstva. Nemčija tudi ne sme izdelovati orožja in streliva za druge države.

KONSKRIPCIJA.

Prisilna vojaška služba v Nemčiji je odpravljena. Dovoljena armada mora sestati iz prostovoljev, ki služijo dvanaest let nepretrgoma in v nobenem letu ne sme biti odpuščenih več kot pet odstotkov mož. Častniki, ki ostanejo v službi, morajo služiti do 45. leta svoje starosti in novi vojski ter se udeležiti bližajoče se volitve novega kralja. Na tej volitvi se ima tehtati in rešiti usoda Višnjeveckega in ljudovlade. V slučaju, da bo izvoljen kraljevič Karol, prisila bi v veljavo vojaška stranka; knez bi postal glavni vojskodovida vseh bojnih moči poljske ljudovlade in s Hmeiniekim bi se začel boj na življenje in smrt. Kraljevič Kazimir, dasiravno slavnega po svoji hrabrosti in po vojaških skušnjah, smatral so za prirvzenega politike kanclerja Oslinskega, torej politike, pogodeb in pripravitev, katere so hoteli podeliti Kozakom. Oba brata nista ščedili obljub, trudeč se, pridobiti si prirvzenec; ker ste bili obe stranki skoraj enako močni, ni mogel nikče sklepati, kak bo izid volitve. Kanclerjevi prirvzenec so se balil, da bi Višnjevecki, na hvalo naraščajoče svoje slave in priljubljenosti pri vitezstvu, ne potegnil mnogih na stran Karola; zato je knez osobno želel podpirati svojega kandidata. Zato se je tudi podviral v Varšavo, ker je bil prepričan, da Zamostje lahko dalj časa pridrži Hmeinieka in krimsko Tatarje. Mesto Levov se je smatralo že za rešeno; Hmeiniki ni mogel na noben način dolgo kvarkljati se z oblegavanjem mesta, ker je imel pred seboj še trdnejše Zamostje, katero mu je zapiralo pot do sreca z nadom, akoravno je bilo že vse obupano radi nesreče, ki je zadela domovino. Močno se je nadjal, da celo v slučaju, ko bi bil izvoljen Kazimir, je vojska vendar neizogibna, in strašna vstaja mora se vstopiti v morju krvi. Pričakoval je, da ljudovlada postavi še enkrat na noge krepko armado, ker tudi pogajanja bodo mogoča samo takrat, če jih bo podpirala krepka armada.

Mednarodne komisije bodo nadzorovale Nemčijo in se prizpare, da li je vse izvršeno kot določa ta klavzula. Nemčija mora plačati stroške teh zavezniških komisij in vse delo razreševalev v 12 torpedov, ne smejo se več ustanoviti nobene militariške organizacije, kot so streški ali turistički klubit itd. Izobraževalni zavodi in vsečilščka se lahko bavijo z militarišči vajami. Vsaka naredba za mobilizacijo je prepovedana.

UTRDBE.

Vse trdnjave in poljske utrdbe, ki se nahajajo v pasu 50 kilometrov vzhodno od reke Rene, se imajo razorečti v treh mesecih po miru. Gradnja novih trdnjav je prepovedana. Utredne meje na južni in vzhodni nemški meji lahko ostanejo.

Mednarodne komisije bodo nadzorovale Nemčijo in se prizpare, da li je vse izvršeno kot določa ta klavzula. Nemčija mora plačati stroške teh zavezniških komisij in vse delo razreševalev v 12 torpedov, ne smejo se več ustanoviti nobene militariške organizacije, kot so streški ali turistički klubit itd. Izobraževalni zavodi in vsečilščka se lahko bavijo z militarišči vajami. Vsaka naredba za mobilizacijo je prepovedana.

Mednarodne komisije bodo nadzorovale Nemčijo in se prizpare, da li je vse izvršeno kot določa ta klavzula. Nemčija mora plačati stroške teh zavezniških komisij in vse delo razreševalev v 12 torpedov, ne smejo se več ustanoviti nobene militariške organizacije, kot so streški ali turistički klubit itd. Izobraževalni zavodi in vsečilščka se lahko bavijo z militarišči vajami. Vsaka naredba za mobilizacijo je prepovedana.

Mednarodne komisije bodo nadzorovale Nemčijo in se prizpare, da li je vse izvršeno kot določa ta klavzula. Nemčija mora plačati stroške teh zavezniških komisij in vse delo razreševalev v 12 torpedov, ne smejo se več ustanoviti nobene militariške organizacije, kot so streški ali turistički klubit itd. Izobraževalni zavodi in vsečilščka se lahko bavijo z militarišči vajami. Vsaka naredba za mobilizacijo je prepovedana.

Mednarodne komisije bodo nadzorovale Nemčijo in se prizpare, da li je vse izvršeno kot določa ta klavzula. Nemčija mora plačati stroške teh zavezniških komisij in vse delo razreševalev v 12 torpedov, ne smejo se več ustanoviti nobene militariške organizacije, kot so streški ali turistički klubit itd. Izobraževalni zavodi in vsečilščka se lahko bavijo z militarišči vajami. Vsaka naredba za mobilizacijo je prepovedana.

Mednarodne komisije bodo nadzorovale Nemčijo in se prizpare, da li je vse izvršeno kot določa ta klavzula. Nemčija mora plačati stroške teh zavezniških komisij in vse delo razreševalev v 12 torpedov, ne smejo se več ustanoviti nobene militariške organizacije, kot so streški ali turistički klubit itd. Izobraževalni zavodi in vsečilščka se lahko bavijo z militarišči vajami. Vsaka naredba za mobilizacijo je prepovedana.

Mednarodne komisije bodo nadzorovale Nemčijo in se prizpare, da li je vse izvršeno kot določa ta klavzula. Nemčija mora plačati stroške teh zavezniških komisij in vse delo razreševalev v 12 torpedov, ne smejo se več ustanoviti nobene militariške organizacije, kot so streški ali turistički klubit itd. Izobraževalni zavodi in vsečilščka se lahko bavijo z militarišči vajami. Vsaka naredba za mobilizacijo je prepovedana.

Mednarodne komisije bodo nadzorovale Nemčijo in se prizpare, da li je vse izvršeno kot določa ta klavzula. Nemčija mora plačati stroške teh zavezniških komisij in vse delo razreševalev v 12 torpedov, ne smejo se več ustanoviti nobene militariške organizacije, kot so streški ali turistički klubit itd. Izobraževalni zavodi in vsečilščka se lahko bavijo z militarišči vajami. Vsaka naredba za mobilizacijo je prepovedana.

Mednarodne komisije bodo nadzorovale Nemčijo in se prizpare, da li je vse izvršeno kot določa ta klavzula. Nemčija mora plačati stroške teh zavezniških komisij in vse delo razreševalev v 12 torpedov, ne smejo se več ustanoviti nobene militariške organizacije, kot so streški ali turistički klubit itd. Izobraževalni zavodi in vsečilščka se lahko bavijo z militarišči vajami. Vsaka naredba za mobilizacijo je prepovedana.

Z ognjem in mečem.

Zgodovinski roman.

Polski avtor Sienkiewicz. — Poslovjeni Podraški.

Nadaljevanje.

"Požar! Požar!"

"Vresničilo se je!" reče Grosvajer. "Na o-kope!"

Dvorana se urno prazni. Čez maio časa je grom topov potresel mestno obzidje ter naznani prebivalcem mesta, predmestij in bližnjih vasi, da se bliža sovražnik.

Na vzhodu pa se je že zarilo nebo, kar ga je bilo že očmi videti; rekeli bi, ognjeno morje se približuje mestu.

Med tem je knez šel k Zamostju in ugonobil na poti tropo, o kateri je pripovedoval meščanom Cihocki, jel je oskrboval in popravljati to po naravi močno trdnjava, katero je kmalu napravil nepremagljivo. Skretuski z gospodom Longinom in oddelkom praporja sta ostala v trdnjavi pri Vejheru, taboriščem starosti, knez pa je šel dalje v Varšavo, da bi dobil od zbirališča sredstva za nabor novih vojsk